

TRONDHEIM KOMMUNE

Miljøenheten

Sjøskogbekken barnehage
Ranheimsvegen 177b

N-

Vår saksbehandler
Bente Høier

Vår ref.
15/7515/614 A10 &58
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
20.05.2015

Sjøskogbekken barnehage - tilsyn 05.05.2015 jf forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler – varsel om pålegg

Miljøenheten er tilsyns- og godkjenningmyndighet etter forskrift for miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. som regulerer barnas arbeidsmiljø. Miljøenheten gjennomførte den 05.05.2015 tilsyn ved Sjøskogbekken FUS barnehage.

Tilstede ved tilsynet var:

Claes Hovde, daglig leder Sjøskogbekken FUS barnehage

Fra Miljøenheten møtte

Elin Grønvold Aunet, rådgiver

Bente Løvlie Høier, sjefingeniør

1. Bakgrunn for tilsynet

Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar myndighetskrav fastsatt i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

2. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i skolen", Helsedirektoratet april 2014.

3. Beskrivelse av Sjøskogbekken barnehage

Sjøskogbekken FUS barnehage er en barnehage med fire grupper barn fra 1 til 6 år. Barnehagen har

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkets gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljøenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

plass til ca 80 barn, og eies av Sjøskogbekken barnehage AS. Barnehagen flyttet til nåværende lokaler i 2006.

4. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedfokus på internkontroll og avvikshåndtering (jf §4). I tillegg ble det gjennomført en generell befarings av lokalene og uteområdet.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

- Eksempel på årshjul, avviksprosedyre, oversikt over lovverk, handlingsplan mot mobbing og sjekklister for inneområde fra FUS
- Gjennomgang av internkontrollrutiner IK-MAT 29.06.10
- Renholdsplan for leker ved Sjøskogbekken barnehage
- Internkontroll kjøkkenet 2.etg
- Utfylt kontrollskjema for rutinemessig visuelt ettersyn av uteområdet og huskeliste for daglig ettersyn
- Kontroll av lekeplassutstyr utført av Lekeplassinspektøren AS januar 2015
- Perm med barnehagens internkontrollrutiner ble fremlagt ved tilsynsbesøket

5. Hovedinntrykk

En gjennomgang av barnehagens HMS-system ga inntrykk av at Sjøskogbekken barnehage har etablert rutiner for å ivareta deler av bestemmelsene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, men at det mangler en samlet og systematisk gjennomgang av forskriftens bestemmelser. Tilsynet avdekte mangler i systematikk og dokumentasjon av avvikshåndteringen. Tilsynet avdekte også avvik knyttet til lydforhold og sikkerhet ved barnehagen.

Det ble ved tilsynet avdekket 5 avvik og gitt 1 merknad. I tillegg vil miljøenheten be om dokumentasjon på lydnivå fra ventilasjonsanlegget ved barnehagen.

5.1. Internkontroll generelt

Avvik 1- Sjøskogbekken barnehage har ikke etablert et internkontrollsystem som ivaretar forskriftens krav til dokumentasjon og systematikk.

Barnehagens ledelse må gå igjennom ny veileder for å sikre at forskriftens bestemmelser ivaretas for alle tema. Det må utarbeides et årshjul som viser hvordan barnehagen arbeider systematisk for å ivareta forskriftens bestemmelser, og det må utarbeides vedlikeholdsplan for bygningsmassen og uteområdet.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §4 Internkontroll.

Observasjoner:

Barnehagen har samlet sine rutinebeskrivelser for å ivareta barnas arbeidsmiljø i perm på hver avdeling. De viktigste rutiner gjennomgås med ansatte to ganger årlig, og ansatte kvitterer for gjennomlesing. Daglig leder opplyste ved tilsynet at barnehagens etablerte rutiner skal samkjøres med FUS-organisasjonens forslag til nettbasert IK-system. Ledelsen ved barnehagen har ikke gjennomgått ny veileder til forskriften. Det er ikke utarbeidet noe årshjul eller lignende som viser hvordan barnehagen arbeider systematisk for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Det er ikke etablert rutiner for systematisk revisjon av internkontrollsystemet.

Det kunne ved tilsynet ikke fremlegges dokumentasjon på gjennomførte kontrollrunder for barnas innelekeområde, og det var heller ikke etablert noen rutiner for slike kontroller.

Vurdering

En gjennomgang av både barnehagens IK-prosedyrer og foreslått system fra FUS, viser at ikke alle tema i forskriften er tilstrekkelig behandlet. FUS-organisasjonens forslag til IK-system viser for eksempel ikke til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Det bør utarbeides et årshjul som viser det systematiske arbeidet, herunder kontrollrunder, for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Kontrollrunder må gjennomføres på bakgrunn av sjekklister der det både er fokus på sikkerhet og innemiljø (lys, lyd, luftkvalitet, temperatur). På årshjulet må det også beskrives årlig gjennomgang av meldte avvik for å sikre at alle avvik rettes, samt for å gi erfaringstilbakeføring.

Det er ikke etablert et system for jevnlig revisjon av internkontrollsystemet som sikrer at alle barnehagens rutiner gjennomgås. For å sikre oversikt over hvilke rutiner som er gjennomgått bør alle rutiner og revisjoner/gjennomganger dateres. Revisjon av rutiner må vises på årshjul.

Vi viser også til Miljøenhetens reviderte faktaark "Internkontroll i skoler og barnehager".

5.2. Internkontroll, avvikshåndtering

Avvik 2- Sjøskogbekken har ikke tilfredsstillende system for dokumentasjon av avvikshåndteringen.

Det må utarbeides en prosedyre som viser hvordan alle typer avvik skal dokumenteres, håndteres og utkvitteres.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §4 Internkontroll.

Observasjon

Det ble ved tilsynet fremlagt et forslag til avviksrutine fra FUS, men tilsynet viste at denne rutinen ikke gjennomføres som beskrevet ved barnehagen. Det benyttes ikke avviksskjema, og daglig leder opplyste at avvik og mangler som oppdages meldes muntlig eventuelt ved morgenmøter der dette referatføres. Barnehagen har derved ikke noen samlet oversikt over meldte avvik. Feil og mangler påpekt ved lekeplasskontroll følges opp ved månedlige rapporter til styret ved barnehagen. Skader på barn meldes på egen skademeldingsskjema som sendes forsikringsselskap.

Vurdering

Den framlagte rutinen for avvikshåndtering er for generell, og må i større grad beskrive forholdene ved Sjøskogbekken barnehage. Prosedyren må klargjøre hvilket skjema som skal benyttes, og hvordan alle typer avvik skal dokumenteres, behandles og utkvitteres (f.eks skader på barn, nestenulykker, avvik som oppdages ved vernerunder, bygningsmessig ettersyn og kontroll av lekeplassutstyr).

En viktig del av internkontrollen er et levende avvikssystem. Et godt system for avviksbehandling bidrar til at lovens krav blir oppfylt. God avviksbehandling dreier seg om å finne ut hva som har skjedd, identifisere hvorfor det skjedde, rette opp forholdet og sørge for at det ikke skjer igjen. Oversikten over registrerte avvik er en del av dokumentasjonen som må legges til grunn ved risikoanalyse av egen virksomheten. For å lykkes med dette er det nødvendig, og påkrevd, at man har klare rutiner for hva som er avvik og hvordan disse skal meldes og følges opp.

5.3. Barnas fysiske arbeidsmiljø/ observasjoner fra befarings

Sikkerhet for barn på innelekeområdet

Avvik 3- Sikkerheten på barns innelekeområde er ikke tilstrekkelig ivaretatt.

Det må foretas en sikkerhetsgjennomgang av barnehagens innelekeområde, og avdekkede avvik må rettes. Alle reoler skal sikres til vegg, tappesteder tilgjengelig for barn må skåldesikres og skarpe kniver og elektriske apparater på kjøkken må sikres.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjoner:

Det gjennomføres ikke regelmessig kontroll av sikkerhet ved barnas innelekeområde. Befaringen av inneområdet avdekket flere forhold som kan medføre risiko for ulykker. Dette gjaldt manglende sikring av høye reoler, manglende skåldesikring av tappesteder tilgjengelig for barn og manglende sikring av skarpe kniver og elektriske apparater (vannkoker, kaffetrakter) på kjøkken.

Vurdering

Ustødige reoler med tunge gjenstander plassert høyt oppe utgjør en risiko for skader, da barn under lek kan få reolen og /eller tunge gjenstander over seg. Usikrede elektriske apparater og tilgjengelig skarpe kniver på kjøkken medfører en risiko for barneulykker. Manglende skåldesikring av tappesteder tilgjengelig for barn utgjør en risiko for skåldingsskader på barn.

Tilsynet avdekket risikoforhold som burde vært fanget opp av ved jevnlig kontrollrunder. Barnehager skal utformes og drives på en slik måte at skader og ulykker forebygges, og at uønskede hendelser får så begrensede skadelige konsekvenser som mulig.

Sikkerhet for barn på utelekeområdet

Merknad 1- Tilgangen til taket på uteskuret via trapperekker bør forhindres.

Observasjoner

Utelekeområdet kontrolleres årlig etter forskrift om lekeplassutstyr av eksternt firma. Trapp i skråning er plassert mellom hovedbygg og uteskur. Rekkverket på trappen er utformet slik at taket på lekeskuret er tilgjengelig for barn.

Vurdering

Taket på lekeskuret vurderes som lett tilgjengelig for barn via rekkverket på utetrappen inntil skuret. Barn som klatrer på rekkverket kan lett komme opp på taket av skuret, og kan falle ned på asfaltdekket foran skuret.

Barnehager skal utformes og drives på en slik måte at skader og ulykker forebygges, og at uønskede hendelser får så begrensede skadelige konsekvenser som mulig.

Lydnivå fra ventilasjonsanlegg

Avvik 4- Det ble ved tilsynet observert forhøyet lydnivå fra ventilasjonsanlegget i enkelte rom og på barnehagens utelekeområde.

Det må foretas måling av lydnivå innendørs og på utelekeområdet, og eventuelt

iverksettes tiltak slik at lydnivået er i samsvar med kravene i byggeteknisk forskrift og NS8175. Det må fremlegges dokumentasjon i form av støymåling etter tiltak.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §21 Lydforhold.

Observasjoner:

Miljøenheten observerte ved befaringen forhøyet lydnivå i enkelte rom fra ventilasjonsanlegget. I tillegg ble det observert forhøyet lydnivå på barnehagens utelekeområde fra bygningens ventilasjonsanlegg.

Vurdering

Det er sannsynlig at lydnivået fra ventilasjonsanlegget overskrider kravene til lydnivå innendørs og utendørs fra tekniske installasjoner i NS 8175:2008 klasse C. Gjeldende krav er for innendørs støy: $L_{p,AFmax}$ 32 dB, og lydnivå på utelekeområdet: L_{pAFmax} 40 dB.

I henhold til forskriftens §21 skal alle lokaler og uteareal ved barnehager ha tilfredsstillende lydforhold. Støy oppleves som slitsomt, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade.

Lydnivå fra jernbane

Avvik 5- Den etablerte støyskjermen mot Trønderbanen er ikke utformet slik at den støydempende effekten er ivaretatt.

Det må gjennomføres tiltak for å tette alle åpninger i støyskjermen mot Trønderbanen.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §21 Lydforhold.

Observasjoner

Ved etablering av barnehagen ble det montert støyskjerm mot jernbanen (Trønderbanen). Ved tilsynet ble det observert åpninger flere steder, både under skjermen og mellom de ulike elementene i skjermen. Tilfredsstillende støyskjerming av uteområdet var en forutsetning ved miljøsjefens plangodkjenning av barnehagen 21.10.2004.

Vurdering

For at en støyskjerm skal ha den forutsatte virkning på lydnivå på uteområdet, er det nødvendig at skjermen er helt tett. Alle åpninger vil redusere den støydempende effekten. Støysonekart utarbeidet av Jernbaneverket i forbindelse med [Handlingsplan mot støy i Trondheim kommune](#), viser at deler av barnehagens uterområde uten tiltak ligger i rød og orange støysone. Det er derfor viktig at uteområdet støyskjermes som forutsatt ved etableringen av barnehagen, og at uteområdet sikres et støynivå fra jernbanen på maks L_{den} 58 dB.

Støy oppleves som slitsomt, og kan over tid medføre stress og helseplager, selv om lyden ikke er så høy at den gir hørselsskade. Høyt lydnivå vil medføre problemer for barn og voksne med hørselshemming.

6.Konklusjon

Det ble ved tilsynet avdekket 5 avvik fra forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Miljøenheten vurderer at de påpekte forholdene ved Sjøskogbekken barnehage ikke er i samsvar med regelverket.

Miljøenheten ber om skriftlig bekreftelse **innen 20.08.2015** på at avvikene er rettet.

Ved manglende bekreftelse på at avvik er rettet innen fristen, er denne rapporten å betrakte som et varsel om at pålegg vil bli gitt for at avvikene skal bringes i orden. En eventuell uttalelse må være oss i hende innen fristens utløp. Vi viser i denne forbindelse til Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker §16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid §14 om retting.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjeff

Bente Høier
sjefsingeniør

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:

Postmottak Oppvekstkontoret